
Zbiór zasad etyki adwokackiej i godności zawodu z 1970 r. (tekst dotychczas obowiązujący)

Palestra 30/8(344), 83-90

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nienia przez niego wiadomości uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu adwokackiego. Dodano wreszcie bardzo ważny przepis (§ 20) stanowiący, że w razie dokonywania przez władze przeszukania w lokalu zespołu adwokackiego lub w mieszkaniu prywatnym adwokata, adwokat obowiązany jest żądać uczestnictwa przedstawiciela samorządu adwokackiego. Kwestia ta od pewnego czasu czekała na regulację i zgodnie z potrzebami adwokatury oraz klientów powierzających adwokatowi swe sprawy została w Zbiorze rozstrzygnięta. Rozstrzygnięcie to nawiązywało do zajmowanego przez samorząd adwokacki stanowiska w tej kwestii.

5. W pozostałych rozdziałach dokonane zmiany w stosunku do dawnego tekstu są niewielkie. Przeważnie chodziło o poprawki natury czysto redakcyjnej. Odnotować jednak należy dość zasadniczą zmianę dotyczącą rozdziału noszącego tytuł: „Obowiązki adwokata jako radcy prawnego”. Otóż wobec tego, że samorząd radcowski opracowuje obecnie własny Zbiór, utrzymywanie tego rozdziału prowadziło by do dublowania tekstów. W celu wyjaśnienia tej kwestii zapraszaliśmy na posiedzenia naszej komisji przedstawicieli samorządu radców prawnych. Ich stanowisko w tej kwestii było identyczne. Nie zmienia to oczywiście zasady, że radca prawny wpisany na listę adwokatów musi respektować zasady etyczne przyjęte w naszym Zbiorze.

6. Opracowany przez komisję pierwszy projekt został rozesłany do rad adwokackich w celu przedyskutowania jego treści. Plonem tej akcji był materiał nadesłany do Naczelnej Rady Adwokackiej. Nie był to materiał nazbyt obszerny. Oczekiwaliśmy, że nadesłane materiały będą dużo większe.

Charakterystyczną cechą tych materiałów jest to, że zawierają one wzajemnie wykluczające się propozycje zmian. Rozpatrując te uwagi, staraliśmy się unikać rozwiązań ekstremalnych. Mimo wszystko zasada złotego środka jest tu chyba najwłaściwsza

W jednym punkcie nadesłane uwagi były zgodne, a mianowicie jeśli chodzi o krytykę rozdziału o obowiązkach członków organów samorządowych. W wyniku tych krytycznych uwag proponowany tekst rozdziału IV nie znalazł akceptacji i w związku z tym komisja postanowiła usunąć z projektu pierwotny rozdział IV. Pociągnęło to za sobą zmianę numeracji rozdziałów oraz poszczególnych paragrafów.

*Uzasadnienie opracował
adw. dr Zdzisław Krzemiński
przewodniczący Komisji*

3. ZBIÓR ZASAD ETYKI ADWOKACKIEJ I GODNOŚCI ZAWODU z 1970 r.

(tekst dotychczas obowiązujący)

Rozdział I

PRZEPISY OGÓLNE

§ 1

Adwokatura, pełniąc funkcje publiczne jako współczynnik wymiaru sprawiedliwości, powołana jest do udzielania pomocy prawnej zgodnie z porządkiem prawnym PRL i interesem mas pracujących. Wymaga to przestrzegania ogólnych norm etycznych, zasad współżycia społecznego oraz godności zawodu.

§ 2

W wypadkach nie przewidzianych w niniejszym Zbiorze i w uchwałach organów adwokatury należy się kierować zasadami ustalonymi w orzecznictwie dyscyplinarnym oraz zwyczajami przyjętymi w adwokaturze.

§ 3

Przepisy Zbioru obowiązują adwokatów i mają odpowiednie zastosowanie do aplikantów adwokackich.

§ 4

Każdy adwokat obowiązany jest współdziałać w przestrzeganiu przez członków adwokatury zasad etyki adwokackiej i godności zawodu.

Jest on uprawniony do zwrócenia uwagi koledze naruszającemu powyższe zasady, a w wypadku ciężkiego uchybienia tym zasadom obowiązany jest, kierując się interesem społecznym, zawiadomić o tym właściwą radę adwokacką.

§ 5

Adwokat wykonujący czynności zawodowe w interesie i na rzecz strony przez siebie reprezentowanej obowiązany jest działać w ramach przepisów prawa, mając na względzie dobro Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i społeczeństwa.

§ 6

Adwokat powinien wykonywać czynności zawodowe według najlepszej woli i wiedzy z należytą dokładnością, sumiennością i gorliwością.

§ 7

Adwokat ma obowiązek przestrzegania godności zawodu zarówno w swej działalności zawodowej, jak i publicznej oraz w życiu prywatnym.

§ 8

W wykonywaniu czynności zawodowych adwokat powinien zachować pełną niezależność w ramach prawa.

§ 9

Z zawodem adwokata nie wolno łączyć takich zajęć, które by kolidowały z godnością lub podrywały zaufanie do zawodu adwokata.

Rozdział II**WYKONYWANIE ZAWODU**

§ 10

Adwokat, wykonując zawód w ustawowych formach organizacyjnych, powinien przestrzegać obowiązujących w tym względzie przepisów i zasad.

§ 11

Adwokat powinien udzielać pomocy zgodnie z prawem, zasadami współzycia społecznego i etyką, zwracając jednocześnie uwagę na to, aby pomoc ta odpowiadała zamierzonemu celowi.

§ 12

Adwokat nie może usprawiedliwiać naruszania zasad etyki i godności zawodu powoływaniem się na wskazówki otrzymane od klienta.

§ 13

Adwokat obowiązany jest przy wykonywaniu czynności zawodowych przestrzegać rzetelności.

Wystąpienia świadczące o braku przygotowania, w szczególności przemówienia chaotyczne i rażąco przewlekłe, uchybiają godności zawodu.

§ 14

Adwokat odpowiada za formę i treść pism procesowych przez siebie redagowanych, chociażby nie były podpisane przez niego.

Adwokat nie ponosi odpowiedzialności za zgodność z prawdą faktów podanych mu przez klienta, obowiązuje go jednak ostrożność w formułowaniu okoliczności szczególnie drastycznych lub mało prawdopodobnych.

§ 15

Adwokat powinien przestrzegać właściwej formy korespondencji zawodowej. Nie wolno mu używać w korespondencji wyrażen czy zwrotów niestosownych, jak również grozić ściganiem karnym lub dyscyplinarnym.

§ 16

Adwokat, korzystając przy wykonywaniu zawodu z wolności słowa i pisma, powinien zachować przy tym odpowiedni umiar i oględność.

§ 17

Adwokata obowiązuje zachowanie tajemnicy zawodowej w granicach określonych obowiązującymi ustawami. Dotyczy to także akt własnych w prowadzonych przez niego sprawach.

Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej trwa, chociażby ustał już stosunek pełnomocnictwa między adwokatem a klientem.

§ 18

Adwokat w związku z wykonywaniem czynności zawodowych powinien unikać publicznego demonstrowania swego osobistego stosunku do klienta, osób bliskich klientowi oraz innych osób uczestniczących w postępowaniu.

§ 19

1. Adwokatowi nie wolno się podjąć prowadzenia sprawy ani też udzielić pomocy prawnej, jeżeli:

- a) udzielił już pomocy prawnej stronie przeciwnej w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej,
- b) brał udział w tej sprawie z ramienia władzy publicznej,
- c) osoba, przeciwko której ma prowadzić sprawę, jest jego klientem, choćby nawet w zupełnie innej i nie związanej z nią sprawie,
- d) adwokat będący jego współmałżonkiem prowadzi sprawę lub udzielił pomocy prawnej stronie przeciwnej w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej.

2. Adwokat nie może prowadzić sprawy przeciwko jednostce gospodarki społecznej, w której jego współmałżonek zajmuje stanowisko radcy prawnego.

R o z d z i a ł I I I

O B O W I A Ź K I A D W O K A T A J A K O C Z Ł O N K A Z E S P O Ł U A D W O K A C K I E G O

§ 20

Adwokat-członek zespołu adwokackiego powinien troszczyć się o należyłą rangę społeczną zespołu i podnoszenie poziomu jego pracy.

§ 21

Adwokat-członek zespołu adwokackiego obowiązany jest wykonywać aktywnie i sumiennie obowiązki ciążące na nim jako członku zespołu, brać udział w zebraniach zespołu oraz uczestniczyć w innych formach działalności organizacyjnej zespołu.

§ 22

Adwokata obowiązuje zakaz zdobywania klientów w sposób sprzeczny z godnością zawodu, w szczególności przez: 1) korzystanie z usług pośredników, 2) narzucanie komukolwiek swej pomocy prawnej, 3) pozyskiwanie klientów w sposób niezgodny z zasadami koleżeństwa.

§ 23

Adwokaci-członkowie zespołu zobowiązani są do przejawiania troski o dobro zespołu i okazywania sobie wzajemnej życzliwości koleżeńskiej.

§ 24

Adwokaci-członkowie zespołu powinni udzielać sobie wzajemnej rady i pomocy w pracy zawodowej, jeśli nie koliduje to z interesem klienta.

§ 25

Adwokat-członek zespołu adwokackiego nie może bez uzasadnionej przyczyny uchylać się od wykonania obowiązku włożonego na niego przez organa zespołu.

R o z d z i a ł I V

OBOWIĄZKI ADWOKATA JAKO RADCY PRAWNEGO

§ 26

Adwokat-radca prawny przy załatwianiu spraw powinien się kierować nie tylko bezpośrednim interesem reprezentowanego zakładu pracy, lecz także ogólnym interesem całej gospodarki narodowej.

§ 27

Adwokat-radca prawny powinien wykazywać należytą staranność w pracy oraz oględność w kontaktach z kontrahentami swego zakładu.

§ 28

Adwokat-radca prawny ma obowiązek zwrócić się do pracodawcy o zwolnienie go od wykonywania związanych z tym stanowiskiem obowiązków wówczas, gdy okaże się, że stroną przeciwną lub kontrahenta zastępuje adwokat będący jego współmałżonkiem.

§ 29

Adwokat-radca prawny nie może udzielać pomocy prawnej pracownikowi danego zakładu pracy w sporze z tym zakładem.

§ 30

Adwokat-radca prawny, po rozwiązaniu stosunku zatrudnienia z pracodawcą, obowiązany jest przekazać posiadane akta spraw, dokumenty i przedmioty przydzielone mu do użytku służbowego.

R o z d z i a ł V

STOSUNEK DO SĄDÓW I WŁADZ

§ 31

Adwokat zobowiązany jest do zachowania umiaru i taktu w postępowaniu wobec sądu, urzędów i instytucji, przed którymi występuje.

§ 32

Adwokat powinien w toku rozprawy dbać o to, aby jego wystąpienia, wypowiedzi i zadawane pytania nie naruszały godności osób biorących udział w rozprawie.

§ 33

Adwokat powinien przestrzegać przepisów obowiązujących przy widzeniach z więźniami.

§ 34

Adwokat ma obowiązek zawiadomić przed terminem sąd lub władzę o niemożności wzięcia udziału w czynności procesowej.

Rozdział VI**STOSUNEK DO KOLEGÓW**

§ 35

Adwokat powinien przestrzegać w stosunku do kolegów zasad uprzejmości, lojalności i koleżeństwa.

§ 36

Niedopuszczalne jest porozumiewanie się adwokata ze stroną przeciwną z pominięciem jej obrońcy lub pełnomocnika.

§ 37

Wszelkie pozasądowe pertraktacje pojednawcze prowadzone z udziałem adwokatów nie podlegają ujawnieniu.

§ 38

Przed udzieleniem pomocy prawnej adwokat, do którego kierownik zespołu skierował klienta, powinien się upewnić, czy w tej samej sprawie klient nie korzysta już z pomocy prawnej innego adwokata, a jeżeli tak, to bez wiedzy i zgody tegoż adwokata nie może udzielać pomocy prawnej ani też brać udziału w sprawie łącznie z adwokatem dotychczas występującym.

Adwokat prowadzący sprawę może odmówić wyrażenia zgody tylko z ważnych powodów. Zakaz powyższy nie dotyczy sytuacji, w której zwłoka związana z koniecznością porozumienia się mogłaby spowodować istotny uszczerbek dla interesów klienta. W wypadku takim adwokat przejmujący sprawę powinien zawiadomić o tym niezwłocznie dotychczasowego adwokata i w razie powzięcia wiadomości o istnieniu przeszkód odstąpić od dalszego udzielania pomocy prawnej i zawiadomić o tym kierownika zespołu.

§ 39

Adwokat obejmujący sprawę z wyboru powinien zawiadomić o tym właściwy organ procesowy, a w wypadku uprzedniego wyznaczenia w tej sprawie obrońcy lub pełnomocnika z urzędu — ma obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia go o przejęciu sprawy.

§ 40

Wszelkie skargi na kolegów adwokat powinien kierować do właściwych organów adwokatury.

§ 41

Adwokat może się podjąć zastępstwa stron w sprawie przeciwko adwokatowi wynikłej z jego czynności zawodowych dopiero po uprzednim zawiadomieniu rady adwokackiej, której podlega.

§ 42

W sprawie przeciwko innemu adwokatowi, jeżeli istota przyjętej sprawy na to pozwala, adwokat powinien podjąć starania o polubowne lub dobrowolne jej załatwienie.

§ 43

W razie kolidzji pomiędzy zasadami koleżeństwa a uzasadnionym interesem klienta należy dać pierwszeństwo interesom klienta.

§ 44

W razie sporów między adwokatami należy wyczerpać przede wszystkim możliwości ich załatwienia w drodze polubownej lub za pośrednictwem właściwych organów adwokatury.

§ 45

Zasady koleżeństwa zobowiązują do tego, żeby adwokat, który:

- a) nie może się stawić na czynności sądowe w wyznaczonym czasie — zawiadomił o tym wcześniej adwokatów występujących w tej sprawie i w miarę możliwości uzgodnił z nimi czas swego stawiennictwa,
- b) pragnie uzyskać zgodę sądu na rozpatrzenie sprawy, w której występuje, poza kolejnością — upewnił się przedtem, czy adwokaci występujący w poprzednich sprawach wyrażają na to zgodę,
- c) zamierza w prowadzonej przez siebie sprawie złożyć na rozprawie dowody na piśmie — uczynił to na początku rozprawy, a odpisy tych dowodów doręczył jak najwcześniej koledze-przeciwnikowi procesowemu.

§ 46

Udzielając substytucji koledze, adwokat obowiązany jest uczynić to w czasie umożliwiającym należyte przygotowanie się jego substytutu do rozprawy oraz przekazać mu wszelkie potrzebne dokumenty i notatki. Szczególną staranność w tym względzie powinien wykazać adwokat wtedy, gdy zastępstwo w sprawie zleca aplikantowi adwokackiemu.

§ 47

Adwokat przyjmujący zastępstwo substytucyjne powinien potwierdzić przyjęcie zlecenia i dołożyć starań, aby należycie przygotować się do rozprawy.

Rozdział VII

STOSUNEK DO KLIENTÓW

§ 48

Adwokat nie może się podejmować prowadzenia sprawy, z jaką zgłasza się do niego osoba nieupoważniona, chyba że jest to członek rodziny danej strony lub osoba jej bliska.

§ 49

Adwokat nie może reprezentować w tej samej sprawie klientów, których interesy są sprzeczne, chociażby sami klienci godzili się na to.

§ 50

Adwokatowi nie wolno udzielać pomocy prawnej przeciwko małżonkowi, krewnym w linii prostej, rodzeństwa i osobom związanym z nim stosunkiem przysposobienia, opieki lub kurateli.

§ 51

Adwokat nie powinien podejmować się prowadzenia sprawy przeciwko osobie, z którą ma poważny zatarg osobisty.

§ 52

Adwokatowi nie wolno się podejmować prowadzenia sprawy, w której wyniku jest lub może być osobiście materialnie zainteresowany, chyba że chodzi o roszczenie członka rodziny wspólne dla niego i dla strony.

§ 53

Adwokat obowiązany jest czuwać nad biegiem sprawy i informować klienta — w miarę potrzeby — o jej wyniku.

§ 54

W sprawach pieniężnych obowiązuje adwokata w stosunku do klienta bezwzględna skrupulatność.

§ 55

Stosunek klienta do adwokata oparty jest na zaufaniu i dlatego adwokat obowiązany jest wypowiedzieć za zgodą kierownika zespołu adwokackiego pełnomocnictwo, gdy z okoliczności wynika, że klient stracił do niego zaufanie.

§ 56

Adwokat nie powinien dopuszczać do sytuacji, która by go uzależniała od klienta, a w szczególności adwokatowi nie wolno zaciągać pożyczek u klienta, którego sprawę prowadzi.

§ 57

Adwokat obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić sąd lub władzę, przed którymi toczy się sprawa, o wypowiedzeniu lub odwołaniu pełnomocnictwa.

§ 58

Adwokat obowiązany jest zwrócić niezwłocznie klientowi — na zgłoszone przez niego żądanie — wszystkie otrzymane od niego dokumenty, jak również pisma, które jako pełnomocnik otrzymał z sądu lub od władz w prowadzonej przez siebie sprawie.

§ 59

Adwokatowi nie wolno uzależniać wydania klientowi jego pism i dokumentów wymienionych w § 58 od uregulowania przez klienta opłat i kosztów, przypadających na rzecz zespołu adwokackiego.

§ 60

1. Adwokatowi nie wolno w sprawie, którą prowadzi, zaniechać czynności z tego powodu, że klient nie wniósł należytych opłat na rzecz zespołu adwokackiego, a w szczególności nie wolno mu z tego powodu uchylić się od stawiennictwa na rozprawie. Natomiast nieuiszczenie przez klienta opłat może stanowić podstawę do wypowiedzenia pełnomocnictwa w trybie i terminie przewidzianym w ustawie.

2. Adwokat nie jest zobowiązany do ponoszenia w prowadzonej sprawie wydatków, w szczególności na koszty przejazdu do innej miejscowości, oraz do wykładania opłat, jeżeli klient, wezwany należyście, nie wpłacił w terminie do kasy zespołu adwokackiego potrzebnej kwoty.

§ 61

Na zaniechanie wniesienia środka odwoławczego adwokat obowiązany jest uzyskać zgodę klienta, w miarę możliwości pisemną.

§ 62

Jeżeli adwokat uważa, że wniesienie środka odwoławczego w prowadzonej przez niego sprawie jest bezzasadne, a klient z tym stanowiskiem się nie zgadza, powinien wypowie-

dzień — za zgodą kierownika zespołu adwokackiego — pełnomocnictwo w takim terminie, aby umożliwić klientowi bądź powierzenie sprawy innemu adwokatowi, bądź też wniesienie tego środka odwoławczego.

§ 63

Adwokatowi nie wolno brać udziału w czynnościach egzekucyjnych, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Zakaz ten nie odnosi się do czynności sądowych oraz czynności związanych z egzekucją z nieruchomości.

Rozdział VIII

STOSUNEK DO ORGANÓW ADWOKATURY

§ 64

Pełnienie funkcji w organach adwokatury jest obowiązkiem społecznym. Odmowa ich pełnienia może nastąpić tylko w uzasadnionych wypadkach.

§ 65

Adwokat obowiązany jest okazywać poszanowanie dla organów adwokatury.

§ 66

Członek organów adwokatury, przeciwko któremu wniesiony został akt oskarżenia w postępowaniu dyscyplinarnym, obowiązany jest z tą chwilą zaprzestać pełnienia funkcji w organach adwokatury do czasu prawomocnego zakończenia jego sprawy dyscyplinarnej.

Powinien on także zaprzestać wykonywania funkcji w razie tymczasowego zawieszenia go w czynnościach zawodowych.

§ 67

Adwokat obowiązany jest przestrzegać uchwał, zarządzeń i instrukcji organów adwokatury.

§ 68

Adwokat obowiązany jest stawić się na każde wezwanie organu adwokatury, a ewentualne swe niestawiennictwo powinien niezwłocznie usprawiedliwić.

Adwokat obowiązany jest udzielić organom adwokatury żądanych wyjaśnień.

§ 69

Adwokat obowiązany jest współdziałać z organami adwokatury we wszystkich sprawach zawodu adwokackiego.

§ 70

Niniejszy Zbiór zasad wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w „Palestrze”. Równocześnie traci moc Zbiór zasad etyki adwokackiej i godności zawodu uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką w dniach 6 i 7 maja 1961 r.